

Rundskriv 01/2026

Til: Alle skoler
Fra: Seksjon for VGS, VO og MIN (PKU)
Saksbeh.: Sophie Alette Waagaard Taugard
Telefon:

Dato: 27.01.2026
Gjelder fra: Gjelder fra
Gjelder til: Gjelder til
Erstatter: Rundskriv
2-2016 Samiske
elevers
rettigheter etter
opplæringsloven

Saksnr.: 25/22846-2

Rundskriv 1/2026 Samiskopplæring i Osloskolen

Innhold

1.0	Innledning.....	3
1.1	Endringer fra Rundskriv 2-2016 Samiske elevers rettigheter etter opplæringsloven	4
1.2	Osloven Saemien Skuvle/Oslo Sáme Skávlå/Oslo Sámi Skuvla (OSS).....	4
2.0	Lovgrunnlag og organisering.....	4
2.1	Personopplysningsloven – etnisitet	5
2.2	Forvaltningsloven - veiledningsplikt.....	5
2.3	Forvaltningsloven – enkeltvedtak	5
2.3.1	Dokumentmaler i Vigilo (grunnskole) og standardtekster i Websak+ (videregående skole)	6
2.4	Opplæringsloven med forskrift – rett til samiskopplæring.....	6
2.4.1	Organisering av samisk opplæring i Osloskolen	7
2.4.2	Elever som får sin opplæring i samisk via fjernundervisning.....	7
2.4.3	Nordsamisk.....	8
2.4.4	Sør- og lulesamisk.....	8
2.4.5	Opphold i samiskspråklig miljø	8
2.4.6	Opplæring innenfor ordinært timetall og organisering	8
2.4.7	Valg for samisk opplæring	9
	Fagkoder for samiske læreplaner:.....	9
2.4.8	Avklaring og kartlegging av samiskspråklig kompetanse	9

2.4.9 På- og avmelding til samisk opplæring.....	10
2.4.10 Påmelding og oppstart av samisk opplæring underveis i skoleåret.....	10
2.5 Sterkere språkopplæringsmodeller.....	10
2.6 Rett til fritak fra opplæring, vurdering og eksamen i fag.....	11
2.6.1 Skriveopplæring i sidemål i grunnskolen.....	11
2.6.2 Skriveopplæring i sidemål i videregående opplæring.....	11
2.6.3 Fremmedspråk, fordypning og arbeidslivsfag i grunnskolen.....	12
2.6.4 Fremmedspråk i videregående opplæring.....	12
2.7 Rett til vitnemål med norsk og samisk tekst.....	12
3.0 Rettigheter og ansvarsfordeling.....	12
3.1 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING PÅ BARNETRINNET.....	13
3.1.1 Fritak og omdisponering av timer fra andre fag til samisk og norsk opplæring.....	13
3.1.2 Timetallet i samisk og norsk.....	13
3.1.3 Underveisvurdering og prosedyrer for føring av fravær.....	13
3.1.4 Ansvarsfordeling.....	14
3.2 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING PÅ UNGDOMSTRINNET.....	14
3.2.1 Fritak og omdisponering av timer fra andre fag til samisk, norsk og fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag.....	14
3.2.2 Timetallet i samisk og norsk.....	15
3.2.3 Underveis- og sluttvurdering.....	15
3.2.4 Rutiner for å føre karakterer og fravær.....	16
3.2.5 Elever som velger samisk sent på ungdomstrinnet.....	16
3.2.6 Ansvarsfordeling.....	17
3.3 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING.....	17
3.3.1 Elever i vgo som starter med samisk opplæring for første gang.....	17
3.3.2 Fremmedspråk i tillegg til samisk.....	17
3.3.3 Timer til samisk opplæring i Studieforbereende utdanningsprogram.....	17
3.3.4 Yrkesfaglig utdanningsprogram.....	18
3.3.5 Ekstraordning for samisk i videregående opplæring i Osloskolen.....	19
3.3.6 Underveis- og sluttvurdering.....	19
3.3.7 Prosedyrer for å føre karakterer og fravær.....	20
3.3.8 Prosedyrer for å føre karakterer og fravær for elever som mottar fjernundervisning.....	21
3.3.9 Ansvarsfordeling.....	21
3.4 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING FOR VOKSNE DELTAKERE.....	21
4.0 Gjestelever.....	21
5.0 Skoleskyss til og fra samisk opplæring.....	22
5.1 Grunnskole.....	22
5.2 Videregående skoler.....	23

6.0 Samarbeid.....	23
6.1 Samarbeid mellom nærskoler/hovedskoler og OSS.....	23
6.2 Nærskolenes samarbeid med foresatte om elevens helhetlige opplæring.....	23
6.3 Samarbeid OSS og hjem.....	24
6.4 Medvirkning og medbestemmelse.....	24
7.0 Internkontroll	24
7.1 Pedagogisk kvalitetssikring	24
7.1.1 Ordinær samisk språkopplæring	24
7.1.2 Opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller	25
7.2 Samarbeid og internkontroll.....	25
7.2.1 Tilskudd til samisk opplæring	25
7.3 Rutiner for bestilling av fjernundervisning.....	25
7.3.1 Betaling av kostnader til fjernundervisning og opphold i samiskspråklige miljø	25
Vedlegg	26

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Internkontroll

Vedlegg 2 - Barnetrinn - Ansvars- og samarbeidsområder nærskole og OSS

Vedlegg 3 - Ungdomstrinn - Ansvars- og samarbeidsområder nærskole og OSS

Vedlegg 4 - Videregående opplæring - Ansvars- og samarbeidsområder hovedskole og OSS

Vedlegg 5 - Rutiner for skoleskyss samisk opplæring

Vedlegg 6 - Taxirutine for oslo samiske skole

Vedlegg 7 - Rapportering i GSI samisk opplæring

Vedlegg 8 - Bestilling av reise til samiskspråklig miljø

1.0 Innledning

Oppsummering:

- **Oppdateringer i rundskrivet:** Rundskrivet er mer utfyllende, med en ny struktur og oversikt over lover og forskrifter. Det inneholder nå kapittelbaserte rettigheter etter det nye læreplanverket fra 2020 og en klarere fordeling av ansvar mellom nærskole/hovedskole og OSS.
- **Rettigheter for samiske elever:** samiske elever har etter LK20 fått rett til opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller som betyr opplæring ut over minstetimetallet i samisk språkfag

Opplæringsloven §§ 28-1 og 28-2 om kommunens og fylkeskommunens juridiske og økonomiske ansvar, slår fast at skoleeier har ansvaret for at bestemmelsene i opplæringsloven og forskrifter følges, og stille til disposisjon ressurser som gjør at disse kravene oppfylles.

Samiske elever har på bakgrunn av å være urfolk, særlig sterke rettigheter til å få ivareta og videreutvikle sitt språk og sin kultur. Disse rettighetene er forankret i Grunnloven § 108, opplæringsloven, sameloven, menneskerettighetsloven, FNs barnekonvensjon, ETS nr. 148, ILO konvensjonen nr. 169, FNs erklæring om urfolks rettigheter og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. I Oslo kommune er arbeidet med samers rettigheter løftet fram i Samarbeidserklæringen mellom Oslo kommune og Sametinget og "Strategi – videreutvikling av samisk opplæring i Osloskolen 2021-2025", vedtatt i topplergruppen i Utdanningsadministrasjonen (UDA) 15. juni 2021.

Historisk sett har den samiske befolkningen gjennom generasjoner blitt fratatt muligheten til å bruke og utvikle sitt språk i skolen. Resultatet av fornorskingspolitikken har vært et betydelig språktap og en svekket kulturell identitet i store deler av den samiske befolkningen. Ifølge UNESCO anses de samiske språkene som utrydningstruede. For å kompensere for språktapet til den samiske befolkningen har skolen derfor en plikt og et særlig ansvar for å tilrettelegge for at samiske elever kan ta tilbake språket sitt.

Målet med dette rundskrivet er å sikre at bestemmelsene i opplæringsloven §§ 3-2 opplæring i og på samisk i grunnskolen og 6-2 opplæring i samisk i den videregående opplæringa og øvrige lovbestemmelser om samisk opplæring oppfylles, og at skolene kjenner rettighetene til samiske elever.

1.1 Endringer fra Rundskriv 2-2016 Samiske elevers rettigheter etter opplæringsloven

Rundskrivet er blitt mer utfyllende og er bygget opp på en ny måte. Rundskrivet inneholder en oversikt over lover og forskrifter som gjelder for samiskopplæring. Etter innføringen av nytt læreplanverk i 2020, har elever fått rett til opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller i samisk. Denne rettigheten er omtalt i kap. 2.4.

Barnetrinnet, ungdomstrinnet, videregående opplæring og voksenopplæringen har fått egne underkapitler. Fordelingen av ansvar mellom nærscole/hovedskole og Osloven Saemien Skuvle/Oslo Sáme Skávlå/ Oslo Sámi Skuvla (OSS) er beskrevet i vedleggene til rundskrivet.

Kapitlene om samarbeid med foresatte og internkontroll er oppdatert og endret. I tillegg er det lagt tydeligere retningslinjer for vilkår som ligger til grunn for å tilby opplæring til gjesteelever.

1.2 Osloven Saemien Skuvle/Oslo Sáme Skávlå/Oslo Sámi Skuvla (OSS)

OSS, lokalisert på Nedre Bekkelaget skole, er Utdanningsetatens (UDE) sentrale tiltak for å styrke og heve kvaliteten på samisk opplæring i Osloskolen.

OSS har ansvaret for at samiske elever som ønsker samiskopplæring får opplæring fra samisklærere i Osloskolen, i tråd med nasjonale og lokale føringer. I tillegg sørger OSS for fjernundervisning dersom det er mangel på lærerressurser og/eller kvalifiserte lærere. Pedagogisk godkjent utdanning og 30 studiepoeng(barnetrinn)/60 studiepoeng (ungdomstrinn og videregående opplæring) i samisk er formelle kvalifikasjoner.

2.0 Lovgrunnlag og organisering

Oppsummering:

- **Samisk læreplan:** Samiske elever har rett til samiskopplæring etter LK20-S.
- **Opplæringsloven – rett til samisk opplæring:** Alle samiske elever i Norge har rett til opplæring i eller på samisk. I videregående skole har elever rett til opplæring i samisk. Dette gjelder også for elever uten samisk opphav dersom de har hatt samisk opplæring på grunnskolen.
- **Særegne regler:** Samisk opplæring er en individuell rettighet som krever enkeltvedtak. Dokumenter som kobler etnisitet til elever lagres i sikker sone.
- **Organisering av samisk opplæring i Osloskolen:** OSS har ansvaret for gjennomføringen av samisk opplæring. Ved mangel på lærere tilbys fjernundervisning.
- **Opplæring innenfor ordinært timetall:** Samisk opplæring skal så langt som mulig foregå innenfor ordinært timetall. Unntak gjelder for elever som velger både samisk og norsk som førstespråk, samt elever i videregående opplæring som ønsker all samisk opplæring i tillegg til ordinært timetall.
- **Påmelding til samisk opplæring:** Foresatte/elev melder seg på samisk opplæring via Oslo Kommunes nettsider.

Alle samiske elever har rett til opplæring i enten nordsamisk, sørsamisk eller lulesamisk uansett hvor i landet de bor. Dette står i opplæringsloven § 3-2 første ledd (grunnskolen) og § 6-2 første ledd (den videregående opplæringen). I dette rundskrivet er begrepet samisk en samlebetegnelse for nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk. Samiske elever har rett til å få opplæring i *ett* av disse språkene. Fra 1.-7. trinn er det foreldrene som velger dette. Fra 8. trinn er det eleven selv som velger. Samisk og norsk er likeverdige språk i Norge. I samisk forvaltningsområde er sør-, lule- og nordsamisk offisielle språk og *likestilt* med norsk.

Samiske elever i den offentlige skolen har rett til å få samisk opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 - samisk (LK20-S) og verdigrunnlaget i Den samiske skolen. Dette betyr opplæring med basis i samiske verdier og samisk språk, kultur og samfunn. Opplæringen skal ha et allsamisk- og ufolksperspektiv og legge vekt på materiell og immateriell kulturarv.

Med same menes de som kan skrives inn i Sametingets valgmanntall, jf. Sameloven § 2-6 første ledd, og barna deres. Dette er definert i forarbeidene til opplæringsloven (Prop. 57 L (2022-2023) s. 574). Opplæring i eller på samisk er på bakgrunn av dette en individuell rettighet som krever *enkeltvedtak*.

2.1 Personopplysningsloven – etnisitet

Etter kapittel II, artikkel 9 *Behandling av særlige kategorier av personopplysninger*, i personopplysningsloven, er behandling av personopplysninger etter etnisk opprinnelse som hovedregel forbudt. Etnisk opprinnelse ligger derimot til grunn for rettigheten til opplæring i samisk, og på bakgrunn av dette kobles etnisitet og elever. Dette stiller strenge krav til skriftlig kommunikasjon og dokumentasjon i sikre soner.

2.2 Forvaltningsloven - veiledningsplikt

Skoleledelsen på alle offentlige skoler er etter forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 10-8, forpliktet til å informere og veilede elever og foresatte om retten til opplæring i og på samisk. Grunnskolene har et særlig ansvar for å informere om samisk opplæringstilbud i Oslo kommune til foresatte til skolestartere på 1. trinn, nye skolestartere og elever på 8. trinn. Videregående skoler har et særlig ansvar for å informere elever på vg1 om muligheten til å velge samisk 4, som er begynneropplæring i samisk for elever i videregående opplæring.

I januar hvert år sender Utdanningsetaten (UDE) informasjonsskriv om opplæring i/på samisk til alle grunnskoler. Alle skoleledere har ansvar for at innholdet i disse informasjonsskrivene formidles til elever og foresatte, senest innen midten av februar. Tilsvarende informasjon sendes til videregående skoler i august. Skoleledere i videregående opplæring har ansvar for å formidle denne informasjonen til elever og foresatte *senest* innen utgangen av første skoleuke i nytt skoleår.

Alle grunnskoler og videregående skoler skal ha en lenke til Oslo kommunes sider om samisk opplæring på sine nettsider. Via lenken melder elev/foresatte seg på samisk opplæring.

2.3 Forvaltningsloven – enkeltvedtak

Nærskolen (grunnskolen) eller hovedskolen (videregående skole) skal etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, fatte enkeltvedtak for elever med samisk opplæring etter *saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kap. IV-VI*. Enkeltvedtak i samisk fattes for *hele* barnetrinnet, *hele* ungdomstrinnet og *hele* den videregående opplæringen. Dersom en elev bytter skole eller endrer samisk språknivå, skal det fattes nytt enkeltvedtak. For grunnskolen ligger malene for enkeltvedtak i Vigilo. Enkeltvedtak fattet i Vigilo overføres automatisk til elevmappen i Websak+. Det er ikke egne maler for generelle enkeltvedtak i Inschool (videregående skole). Enkeltvedtak om samisk opplæring i videregående skole produseres direkte i elevmappen i Websak+. Det skal fattes vedtak om opphør dersom en elev slutter med samisk opplæring.

OSS har ansvar for at samiske elever får tilbud om samisk opplæring i tråd med timetallet til aktuelle læreplaner og legge til rette for opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller etter det omfang som UDA fastsetter. Opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller er nærmere beskrevet under punkt 2.5.

I grunnskolen har nærskolen ansvar for at elevens totale timetall er i tråd med regelverket og at timer til samisk opplæring organiseres ved bruk av norsktimer, aktuelle regler for fritak, omdisponeringer og ekstratid.

I videregående skole har elevens hovedskole ansvar for at elevens totale timetall er i samsvar med regelverket for fag- og timefordeling i videregående opplæring, jf. Utdanningsdirektoratet (Udir) sitt årlige rundskriv om Fag- og timefordeling og tilbudsstruktur for Kunnskapsløftet.

Nærskolen/hovedskolen skal kvalitetssikre alle enkeltvedtak innen uke 40 hvert skoleår. Som støtte til å kvalitetssikre elevens rett til forsvarlig opplæring i alle fag, har UDA utarbeidet en mal for organisering av opplæringen. I forbindelse med årlig kvalitetssikring, anbefales skolen å invitere elev og foresatte til et møte hvor organiseringen av opplæringen gjennomgås.

2.3.1 Dokumentmal i Vigilo (grunnskole) og standardtekster i Websak+ (videregående skole)

Det er utarbeidet dokumentmal som ivaretar kravene i opplæringsloven. Følgende dokumentmal er tilgjengelig for skolene:

Barnetrinn:

- *Samisk opplæring barnetrinn – Enkeltvedtak*
- *Samisk opplæring barnetrinn – Organisering av opplæringen*

Ungdomstrinn:

- *Samisk opplæring ungdomstrinn – Enkeltvedtak*
- *Samisk opplæring ungdomstrinn – Organisering av opplæringen*

For elever i grunnskolen, skal saksbehandling foregå i tilretteleggingsmappa i Vigilo. Du kan lese om retningslinjer for bruk av tilretteleggingsmappa i Vigilo her.

Videregående opplæring:

- *VGS samisk opplæring – Enkeltvedtak*
- *VGS samisk opplæring – årlig organisering fag- og timefordeling*

Enkeltvedtak til bruk for elever som har hatt samiskopplæring tidligere, men velger å slutte i videregående opplæring.

- *VGS samisk opplæring – Enkeltvedtak – Fritak fra vurdering med karakter i ett av de norske skriftspråkene*

For elever i videregående skole, skal saksbehandling foregå i sikker sone i Websak+.

2.4 Opplæringsloven med forskrift – rett til samiskopplæring

Opplæringsloven § 3-2 skiller mellom opplæring i samisk og opplæring på samisk i grunnskolen. Alle samiske elever i Norge har rett til opplæring i samisk. I tillegg plikter kommunen å tilby grunnskoleopplæring på samisk dersom minst ti elever i hele kommunen, med eller uten samisk opphav,

ønsker dette. Rettigheten står ved lag så lenge minst seks elever har opplæring på samisk. Opplæringen kan bli gitt i aldersblandede grupper. Opplæringen på samisk følger LK20-S. Oslo kommune har per dags dato ikke opplæring på samisk, og dette rundskrivet handler derfor om opplæring i samisk.

Elever i videregående opplæring har etter opplæringslovens § 6-2 kun rett til opplæring i samisk. Retten gjelder også for personer uten samisk opphav dersom de har hatt samisk på grunnskolen.

Samiske deltakere i forberedende og videregående opplæring for voksne har rett til opplæring i samisk etter opplæringsloven § 19-4.

Både elever og deltakere i grunnskolen og i den videregående opplæringen kan få samiskopplæring gjennom fjernundervisning, i tråd med opplæringsloven § 14-4. Fjernundervisningen må være trygg og pedagogisk forsvarlig, samt ta hensyn til læring, utvikling, trivsel og sosial tilhørighet. Som hovedprinsipp, skal fjernundervisningen foregå på nærskolen (hovedskolen i vgs.), men elever i videregående opplæring kan få dispensasjon fra dette kravet etter avtale med rektor. Fjernundervisningen skal gjennomføres slik at elev og lærer kan kommunisere effektivt. De tekniske løsningene som blir benyttet, må legge til rette for kommunikasjon i sanntid eller med kort responstid.

2.4.1 Organisering av samisk opplæring i Osloskolen

OSS sørger for at alle elever med rett til samisk opplæring får et samiskspråklig opplæringstilbud i tråd med gjeldende regelverk og kommunale føringer. Opplæringen kan organiseres etter følgende alternativer avhengig av kapasitet og tilgjengelige lærerressurser:

- 1) Elever reiser til OSS og får samisk språkopplæring med jevnaldrende elever.
- 2) Elevene får opplæringen fra samisklærere i Osloskolen på nærskolen/hovedskolen.
- 3) Elever sitter på nærskolen/hovedskolen og følger samisk opplæring på OSS ved bruk av hybrid undervisning. Deler av opplæringen kan også skje på OSS.
- 4) Elever får opplæring på nærskolen/hovedskolen ved bruk av fjernundervisning.

I henhold til opplæringsloven §§ 3-2 og 6-2 har en elev som får opplæring ved bruk av fjernundervisning, rett til å få deler av opplæringen i et samiskspråklig miljø dersom det er nødvendig for at opplæringa i samisk skal være pedagogisk forsvarlig. Dette står i forarbeidene til loven (Prop. 57 L (2022-2023) s. 575).

Ifølge opplæringsloven § 17-4 skal tilsatte samisklærere ha relevant kompetanse. Opplæringsforskrifta §§ 12-1 til 12-9 utdyper kompetansekravene. Alle samisklærere skal på bakgrunn av dette ha godkjent pedagogisk utdanning. I tillegg skal lærere på 1. - 7. trinn ha minst 30 studiepoeng som er relevant for faget. Lærere på 8. – 10. trinn og i den videregående opplæringen må ha minst 60 studiepoeng som er relevante for faget. Ved lokal mangel på kvalifiserte samisklærere med relevant faglig og pedagogisk kompetanse, brukes hovedsakelig fjernundervisning.

2.4.2 Elever som får sin opplæring i samisk via fjernundervisning

Dersom en elev får sin opplæring i samisk via fjernundervisning, må nærskolen/hovedskolen:

- sørge for et skjermet rom for fjernundervisning
- sørge for at eleven har PC med samisk tastatur (bl.a. Divvun) og høyttalere/hodetelefoner. (iPad kan være et supplement, men kan ikke erstatte PC)
- installere nødvendig programvare og apper på elevmaskiner
- sørge for at eleven får hjelp til pålogging og evt. tekniske problemer fortløpende
- sørge for assistentstøtte ved behov

2.4.3 Nordsamisk

På OSS tilbys nordsamisk språkopplæring i tråd med LK20-S. Opplæringen gjennomføres i grupper. Gruppeinndeling kan ta utgangspunkt i både alder og språknivå. Språk i alder, opplæring etter ulike læreplaner eller særskilte behov kan unntaksvis, på bakgrunn av en pedagogisk vurdering, føre til én-til-én-undervisning.

Elever og foresatte som ikke ønsker stedlig undervisning i nordsamisk på OSS, har rett til å få opplæring i samisk på nærskolen/hovedskolen. Denne opplæringen tilbys enten i regi av samisklærere i Oslo skolen, ved hybridundervisning fra OSS eller som fjernundervisning. Organiseringen avhenger av kapasitet og tilgjengelige lærerressurser i kommunen. OSS og nærskole/hovedskole har ansvaret for å administrere og legge til rette for nordsamisk fjernundervisning, i samarbeid med tilbydere og i dialog med foresatte.

2.4.4 Sør- og lulesamisk

Elever som ønsker sør- eller lulesamisk språkopplæring får denne opplæringen som fjernundervisning, forutsatt at Oslo skolen ikke har samisklærere med slik språkkompetanse. OSS og nærskolen/hovedskolen har felles ansvar for å administrere og legge til rette for sør- og lulesamisk fjernundervisning, i samarbeid med foresatte og tilbydere.

Opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller tilbys i form av, eller som kombinasjon mellom språk- og kultursamlinger i sør- eller lulesamiske områder og/eller fagdager ved OSS. Ved fagdager på OSS skal OSS etterstrebe at elever med sør- eller lulesamisk språk støttes av voksne med tilsvarende språkkompetanse.

2.4.5 Opphold i samiskspråklig miljø

Opplæringsloven § 3-2, sjettedde ledd, presiserer at kommunen skal tilby en del av opplæringen i et samiskspråklig miljø dersom dette er nødvendig for at opplæringen skal være pedagogisk forsvarlig. For å gi elevene forsvarlig opplæring, kan det være nødvendig med organiserte opphold i samiskspråklige miljøer for elever som får opplæring via fjernundervisning. Nærskolen/hovedskolen har ansvaret for å oppfylle kravet til forsvarlig opplæring og skal sammen med OSS og fjernundervisningstilbydere sikre at elevens helhetlige opplæring er forsvarlig og i tråd med Udirs regelverk for fag- og timefordeling. OSS avklarer med fjernundervisningstilbydere om organiserte opphold i samiskspråklige miljøer gir eleven opplæring i andre fag enn samisk.

2.4.6 Opplæring innenfor ordinært timetall og organisering

En elev som velger å ha samisk opplæring, skal som utgangspunkt ha samisk opplæring innenfor ordinært timetall. Unntakene gjelder primært for:

- elever som velger både samisk og norsk som førstespråk. Disse elevene kan få deler av samisk opplæring som tillegg til ordinært timetall. Dette kan være særlig aktuelt på 1. – 4. trinn der timetallet i samisk er høyest
- elever i ungdomsskolen som ønsker opplæring i fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag og/eller skriftlig opplæring i sidemål, i kombinasjon med samisk språkopplæring
- elever i videregående opplæring som ønsker all samisk opplæring i tillegg til ordinært timetall, fremmedspråk og/eller skriftlig sidemål

Når organiseringen av opplæringen planlegges, skal det tas hensyn til at elevene trenger pauser og tid til transport. Timetall som faller vekk på grunn av dette skal kompenseres av nærskolen.

2.4.7 Valg for samisk opplæring

På 1.-7. trinn velger foresatte sammen med sitt barn om de ønsker opplæring i samisk som første- eller andrespråk og hvilken læreplan opplæringen gis etter. Valgene krever samtykke fra den/de med foreldreansvar jf. Barneloven § 30. Fra og med 8. trinn bestemmer eleven selv jf. opplæringsloven § 3-2. fjerde ledd. Det er mulig for en elev å endre valg av læreplan underveis i opplæringen. Dette gjøres etter avtale med OSS. Ved bytte av læreplan må nærskolene fatte nytt enkeltvedtak om samisk opplæring.

Samisk som språkfag har fem ulike læreplaner:

Læreplan og språkvalg	For hvem	Merknader
Samisk 1 Førstespråk	Elever på 1. – 13. trinn	Samisk som førstespråk forutsetter at elevene mestrer og bruker samisk som hverdagsspråk og kan motta opplæring gitt på samisk.
Samisk 2 Andrespråk	Elever på 1. – 13. trinn	Progresjon tilsvarende ordinære læreplaner, med kompetansemål etter fastsatte årstrinn. Alle elever med samisk som andrespråk bør forsøke å følge opplæring etter denne planen om de starter samisk opplæring tidlig på barnetrinnet.
Samisk 3 Andrespråk	Elever på 1. – 13. trinn	Nivåbasert læreplan som hovedsakelig brukes av elever som starter opplæringen senere i skoleforløpet eller har behov for en roligere progresjon.
Samisk 4 Andrespråk	Elever i videregående opplæring som ikke har hatt samisk tidligere	For elever som først starter med samisk opplæring i videregående opplæring. Planen kan også benyttes av elever som har hatt samisk opplæring på grunnskolen, dersom samisklærere etter kartlegginger av elevenes språkkompetanse vurderer at de vil ha behov for dette ut fra sitt språknivå og eleven samtykker til dette.
Samisk fordypning Første- og andrespråk	Elever på ungdoms- trinnet	For elever som allerede har samisk som første- eller andrespråk på ungdomsskolen. Forutsetter at OSS, ved rektor, tilbyr dette faget gjennom stedlig undervisning <i>eller</i> samarbeid med fjernundervisningstilbyder. Kompetansemålene sees i lys av læreplanen elevene følger (samisk 1-3).

Fagkoder for samiske læreplaner:

Fagkoder som gjelder for Læreplan i samisk som førstespråk

Fagkoder som gjelder for Læreplan i samisk som andrespråk

2.4.8 Avklaring og kartlegging av samiskspråklig kompetanse

Når en elev melder seg på samisk opplæring, må elevens språklige nivå i samisk kartlegges for å sikre opplæring etter riktig læreplan.

For en elev som får opplæring ved OSS, vil det være OSS som kartlegger. For en elev som mottar fjernundervisning fra eksterne leverandører, vil det være faglærer hos den eksterne leverandøren som gjennomfører kartlegging av språknivå. OSS/ekstern faglærer gir råd om valg av læreplan. Foresatte tar det endelige valget om hvilken læreplan eleven skal ha opplæring etter. Fra og med 8. trinn velger eleven læreplan selv.

For skolestartere som har meldt seg på samisk opplæring:

- OSS inviterer skolestartere og foresatte til besøksdag i mai/juni. Det avholdes informasjonsmøte for foresatte mens samisklærerne er sammen med skolestarterne.

- OSS gir foresatte råd om valg av læreplan basert på samisklærernes observasjoner av språknivå under besøksdagen.
- Ved behov kan OSS kontakte Cizáš – Oslo sami mánaidgárdi/Osloven saemien maanagaertie/Oslo sáme mánaiggárdde (den samiske barnehagen i Oslo) for overføring av informasjon om språknivå i samisk.
- Foresatte tar det endelige valget om hvilken læreplan eleven skal ha opplæring etter.

2.4.9 På- og avmelding til samisk opplæring

Foresatte og elever melder seg på og av samisk opplæring via lenke på Oslo kommune sine nettsider. [Av- og påmelding samisk opplæring.](#)

Ved på- og avmelding til samisk opplæring er det særlig viktig å være klar over følgende:

- En elev som slutter med samisk i løpet av grunnskoletiden skal ha opplæring og vurdering med karakter i skriftlig sidemål og fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag. Det er viktig at nærskolen gjør eleven og foresatte oppmerksomme på dette. En elev som har opplæring i samisk på ungdomsskolen, kan normalt ikke slutte denne opplæringen etter første halvår på 8. trinn med mindre det foreligger særlige grunner. I slike tilfeller sender eleven søknad om å få slutte med samisk opplæring til UDA.
- Samisk fordypning velges for hele ungdomstrinnet. Det er kun mulig å gjøre omvalg i løpet av første semester på 8. trinn. Etter dette tidspunktet skal det særlige grunner til for å få omvalg. Søknad om omvalg skal sendes til UDA.
- En elev kan når som helst kreve sin rett til samisk opplæring, både i grunnskolen og i videregående opplæring. Uansett oppstartstidspunkt, skal eleven ha sluttvurdering i tråd med fastsatte kompetansemål for aktuelle læreplaner. (se kapittel 3.2.5).

2.4.10 Påmelding og oppstart av samisk opplæring underveis i skoleåret

Retten til samiskopplæring gjelder gjennom hele grunn- og den videregående opplæringen. Dette betyr at samiske elever når som helst kan melde seg på opplæringen via digitalt søknadsskjema på Oslo kommunes hjemmeside. I tilfeller hvor en elev melder seg på opplæring i samisk etter påbegynt skoleår, må eleven vente med oppstart av opplæringen til OSS har avklart kapasitet.

Kapasiteten vil avhenge av hvilket samisk språk eleven ønsker opplæring i og om opplæringen gjennomføres stedlig på OSS eller som fjernundervisning. OSS skal etterspørre kapasitet hos aktuelle fjernundervisningstilbydere. Dersom OSS ikke lykkes med å få tak i samisklærer det inneværende skoleåret, vil eleven få tilbud om å starte opp med samiskopplæring for kommende skoleår.

For en elev som kommer tilflyttende til Oslo midt i skoleåret, og som har hatt samiskopplæring ved tidligere skole, plikter nærskolen/hovedskolen og OSS å finne en løsning for at eleven kan fortsette med samiskopplæringen fra det tidspunktet eleven starter på den nye skolen.

2.5 Sterkere språkopplæringsmodeller

Utdanningsetaten skal etter LK20-S legge til rette for at samiske elever får opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller. OSS har ansvaret for å gjennomføre denne opplæringen i tråd med føringer fra UDA. Sametingets [Sámos-rapport](#) viser til forskjellige modeller for slik opplæring og [Udir](#) foreslår språkbud-samlinger og samisk som undervisningsspråk i andre fag som mulige ordninger. Ut fra disse anbefalingene vurderer UDA at alle samiske elever i Osloskolen, ut ifra kapasitet, årlig skal få tilbud om opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller ut over ordinært timetall i samiskfaget.

OSS skal etterstrebe at opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller tilbys som:

1. En uke i tilknytning til oppstart av skoleåret
2. En uke i forbindelse med markering av samisk nasjonaldag
3. En uke som sommerskole for samiske elever
4. Fem valgfritt plasserte dager som bestemmes lokalt på OSS

For punkt 1 og 2 gjelder hovedsakelig bruk av samisk språk i tilknytning til andre fag. Punkt 3 og 4 kan knyttes nærmere til opplæring i samisk kultur og tradisjonelle kunnskaper. Fag som musikk, KRLE, kunst- og håndverk, kroppsøving og samfunnsfag er særlig aktuelle. Eleven velger selv om hen vil motta en slik opplæring eller ikke.

Sterkere språkopplæringsmodeller som ikke tilbys i form av undervisning på samisk i andre fag, må være i tråd med gjeldende omdisponeringer og fritak.

For elever som får opplæring i samisk via fjernundervisning, tilbys opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller i form av språk- og kultursamlinger i sør- eller lulesamiske områder og/eller i form av fagdager ved OSS.

2.6 Rett til fritak fra opplæring, vurdering og eksamen i fag

En elev som velger samisk opplæring, kan velge vekk andre fag i opplæringen:

2.6.1 Skriveopplæring i sidemål i grunnskolen

En elev som velger samisk opplæring i grunnskolen, er etter opplæringsforskriften § 1-11 fritatt fra *skriveopplæring* i det skriftspråket eleven har som sidemål. Det er ikke nødvendig å søke om fritak etter denne paragrafen fordi en elev vil få automatisk fritak dersom opplæring i samisk etter opplæringsloven § 3-2 er innvilget. En elev som ønsker skriveopplæring i sidemål, skal få slik opplæring.

En elev som slutter med samisk opplæring i løpet av 8.-10. trinn, må ha opplæring og vurdering i skriftlig sidemål.

2.6.2 Skriveopplæring i sidemål i videregående opplæring

Fritak fra skriveopplæring

En elev som velger samisk opplæring i den videregående opplæringen, er etter opplæringsforskriften § 5-9 fritatt fra *skriveopplæring* i det skriftspråket eleven har som sidemål. Det er ikke nødvendig å søke om fritak etter denne paragrafen fordi en elev vil få automatisk fritak dersom opplæring i samisk etter opplæringsloven § 6-2 er innvilget. En elev som ønsker skriveopplæring i sidemål, skal få slik opplæring.

Fritak fra vurdering med karakter i det skriftspråket en elev har som sidemål

En elev som ønsker skriveopplæring i sidemål, kan få fritak fra vurdering med karakter etter opplæringsforskriften § 9-21, andre ledd, som slår fast at elever som hadde rett til fritak fra opplæring i ett av de norske skriftspråkene på 8.-10. trinn etter opplæringsforskriften § 1-11, har rett til fritak fra vurdering med karakter i det skriftspråket de har som sidemål i videregående opplæring. Retten er uavhengig av om eleven fortsetter med samisk på videregående eller ikke.

Samiske elever som ikke benytter seg av retten til fritak fra skriveopplæring etter opplæringsforskriften § 5-9, men som ønsker fritak fra vurdering med karakter etter opplæringsforskriften § 9-21, må søke om dette til hovedskolen sin. Hovedskolen skal avgjøre søknaden og fatte enkeltvedtak.

2.6.3 Fremmedspråk, fordypning og arbeidslivsfag i grunnskolen

En elev med samisk opplæring får etter opplæringsforskrifta § 1-10 fritak fra opplæring i fremmedspråk, fordypning eller arbeidslivsfag 8. – 10. trinn, dersom dette er ønskelig. En elev med fritak skal få forsterket opplæring i engelsk, norsk, samisk, kvensk, finsk, norsk tegnspråk eller et annet språk eleven har et grunnlag i.

2.6.4 Fremmedspråk i videregående opplæring

En elev med samisk opplæring er etter opplæringsforskrifta § 5-7, fritatt fra opplæring i fremmedspråk. Fritak fra fag skal komme tydelig fram i elevens enkeltvedtak. Eleven kan få opplæring i fremmedspråk dersom eleven ønsker det. En elev som er omfattet av paragrafen trenger ikke å søke om å få fritak. Eleven må selv si ifra til skolen dersom slik opplæring er ønskelig.

2.7 Rett til vitnemål med norsk og samisk tekst

Av opplæringsforskrifta § 9-43 og § 9-46 framgår det at en elev med samisk opplæring har rett til å få vitnemål med både samisk og norsk tekst. Udir presiserer i tillegg at *sidemål ikke skal føres opp på vitnemål eller kompetansebevis* for en elev med fritak fra opplæring og vurdering i skriftlig sidemål. Nærskolen/hovedskolen skal sørge for at vitnemålet er i tråd med disse reglene.

3.0 Rettigheter og ansvarsfordeling

OSS organiserer samisk opplæring og nærskolen/hovedskolen avgjør hvordan elevens helhetlige opplæring ivaretas, i tråd med føringer fra Udir og UDA. Nærskolen/hovedskolen har et særlig ansvar for å tilrettelegge for deltakelse på samisk opplæring. Denne tilretteleggingen bør skje i dialog med den enkelte elev og foresatte da noen av reglene for fritak og omdisponering av timetall krever samtykke fra elev/foresatte.

Ifølge Udires årlige rundskriv om fag- og timefordeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet følger en elev med samisk opplæring, ordinær fag- og timefordeling. Eleven skal ha timetallet i samisk som første- eller andrespråk, slik Udires fag- og timefordeling oppgir. Følgende læreplaner er aktuelle:

	Alternativer til kombinasjoner av språk- og læreplanvalg		
	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Valg av språk	Samisk som førstespråk Norsk som andrespråk	Norsk som førstespråk Samisk som andrespråk	Samisk som førstespråk Norsk som førstespråk
Valg av læreplan	<i>Læreplan i samisk som førstespråk, samisk 1</i> <i>Læreplan i norsk for elever med samisk som førstespråk</i>	<i>Ordinær læreplan i norsk</i> (mulighet for fritak fra opplæring og vurdering i skriftlig sidemål) NB! Fagkode for norsk for elever med samisk som andrespråk i vgs. <i>Læreplan i samisk som andrespråk (samisk 2 eller 3 i gs. og samisk 2, 3 eller 4 i vgs.)</i>	<i>Læreplan i samisk som førstespråk, samisk 1</i> <i>Ordinær læreplan i norsk</i> (mulighet til å bruke timetallet til norsk for LK20 - samisk)

3.1 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING PÅ BARNETRINNET

Utdanningsdirektoratets rundskriv om fag- og timefordeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet har bestemmelser for norsk- og samiskfaget:

Samlet timetall første- og andrespråk	1562 timer
Førstespråket, minste timetall	954 timer
Andrespråket, minste timetall	608 timer
Totalt antall timer i første- og andrespråk utover det elever med ordinær fag- og timefordeling har i norsk	190 timer

3.1.1 Fritak og omdisponering av timer fra andre fag til samisk og norsk opplæring

Samisk opplæring kan organiseres på ulike måter og de ulike alternativene kan kombineres. *Før mulighetene under blir tatt i bruk er det viktig å ha avklart hvilket timetall elevene skal ha i norskfaget, for å ha oversikt over hvor mange timer følgende alternativer er aktuelt for:*

Alternativ	Organisering
1	Elever med samisk kan ha 190 timer mer enn ordinært timetall (samlet timetall 5234 + 190 = 5424) Eventuell bruk av ekstra timetall tilbys og drøftes med elever/foresatte.
2	Redusert timetall i norsk: <ul style="list-style-type: none">- Inntil 1,5 timer pr. uke for samisk som andrespråk og norsk som førstespråk- Ca. 3 timer pr. uke for samisk som førstespråk og norsk som andrespråk
3	Ordinær ordning med inntil 10 % fleksibilitet kan brukes til opplæring i samisk. I Oslo skolen kan ikke timene bli tatt fra fagene norsk, matematikk, engelsk eller naturfag.
4	Omdisponering av inntil 5% ekstra fleksibilitet fra andre fag til opplæring i samisk og norsk for elever som har begge språkene som førstespråk (UDIR)
5	Fritak fra opplæring i andre fag med inntil 76 timer i løpet av 1. -7, trinn, <i>dersom læreplanmålene opprettholdes og elever/foresatte samtykker (UDIR)</i>
6	Omdisponere inntil 25% fra annet fag for høyere måloppnåelse, <i>dersom læreplanmålene opprettholdes og elever/foresatte samtykker</i>

UDA gjør oppmerksom på at elever som velger norsk som første- eller andrespråk sammen med samisk, ikke får det samme timetallet i norskfaget som andre elever.

3.1.2 Timetallet i samisk og norsk

Tabellen under viser antall timer elevene skal ha i samisk- og norskfaget:

Timetall i samisk og norsk for elever med samisk opplæring på 1.- 7. trinn			
Valg av språk	Samisk som førstespråk og norsk som førstespråk	Samisk som førstespråk og norsk som andrespråk	Samisk som andrespråk og norsk som førstespråk
Timetall samisk	954 timer	954 timer	608 timer
Timetall norsk	Alt. 1: 1372 timer Alt. 2: 954 timer, rammen til norsk i LK20-Samisk	608 timer	Alt. 1: 954 timer Alt. 2: Mulig å velge ordinært timetall, 1372 timer

3.1.3 Underveisvurdering og prosedyrer for føring av fravær

Eleven vurderes i tråd med læreplanene i LK20-S underveis i opplæringen. Vurderingen er en naturlig og integrert del av selve opplæringen og har som mål å fremme læring, tilpasset opplæring og sikre

faglig progresjon. Kartlegging av elevens progresjon i faget er derfor viktig. Underveisvurderingen kan være både muntlig og skriftlig.

Fravær for elever som mottar opplæring på OSS

Nærskolen melder elevfravær til OSS. OSS kontakter nærskolen dersom en elev ikke møter til samiskundervisning og elevfravær ikke er meldt. OSS fører elevfravær i skoleadministrativt system. Alt fravær fra samisk opplæring skal registreres. Fravær som er initiert fra nærskolen, eksempelvis leirskoleopphold, merkes med fravær grunnet annen avtalt opplæring. Annet fravær føres med tellende årsak.

Fravær for elever som mottar opplæring via fjernundervisning på nærskolen

Nærskolen må ha dialog med fjernundervisningstilbyder om fraværsoppfølging. Det er nærskolen som fører elevfravær i skoleadministrativt system.

3.1.4 Ansvarsfordeling

Nærskolen og OSS sørger sammen for at eleven får et godt opplæringstilbud gjennom avklarte ansvars- og samarbeidsområder, jf. Vedlegg 2: Barnetrinn – Ansvars- og samarbeidsområder nærskole og OSS og vedlegg 5: Rutiner for skoleskyss samisk opplæring.

3.2 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING PÅ UNGDOMSTRINNET

Utdanningsdirektoratets rundskriv om fag- og timefordeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet har bestemmelser for norsk- og samiskfaget:

Samlet timetall første- og andrespråk	512 timer
Førstespråket, minste timetall	284 timer
Andrespråket, minste timetall	228 timer
Totalt antall timer i første- og andrespråk utover det elever med ordinær fag- og timefordeling har i norsk	114 timer

3.2.1 Fritak og omdisponering av timer fra andre fag til samisk, norsk og fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag

Organiseringen av samisk opplæring avhenger av om eleven velger fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag eller ikke. Opplæringen kan organiseres på ulike måter og de ulike alternativene kan kombineres. *Før mulighetene under blir tatt i bruk er det viktig å avklare hvilket timetall eleven skal ha i norskfaget*, for å ha oversikt over hvor mange timer følgende alternativer er aktuelt for:

Alternativ	Organisering for elever <u>med</u> fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag
1	Elever med samisk kan velge mindre enn 222 timer til fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag, men ikke lavere enn 190 timer.
2	Elever med samisk kan ha 114 timer i tillegg til ordinært minstetimetall. Eventuell bruk av ekstra timetall tilbys og drøftes med elever/foresatte.
3	Omdisponering: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinær ordning med inntil 10% fleksibilitet kan brukes til fremmedspråk. I Oslo skolen kan ikke timene bli tatt fra fagene norsk, matematikk, engelsk eller naturfag. • Omdisponering inntil 5% fra andre fag til opplæring i samisk og norsk for elever som har begge språkene som førstespråk (Udir)
4	Omdisponere inntil 25% fra andre fag for høyere måloppnåelse, <i>dersom læreplanmålene opprettholdes og elever/foresatte samtykker (krever individuell vurdering).</i>
Alternativ	Organisering for elever <u>uten</u> fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag

5	<p>Timer til bruk i fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag brukes til å omdisponere timer til første- og andrespråket.</p> <p>Minimumstimetall i første- og andrespråk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Førstespråk: 284 timer - Andrespråk: 228 timer <p>Dette utgjør til sammen 512 timer. Det er 114 timer mer enn timetallet i norskfaget etter ordinær fag- og timestfordeling. De 114 ekstra timene hentes fra timene til fremmedspråk/arbeidslivsfag/fordypning. Etter at minimumstimetallet i norsk og samisk er dekket, er det fortsatt en rest på 108 timer av det samlede timetallet i fremmedspråk/arbeidslivsfag/fordypning (222 – 114 =108). Disse 108 timene skal fordeles på første- og andrespråket i samarbeid mellom OSS, nærskolen, elev og foresatte.</p>
----------	--

UDA gjør oppmerksom på at en elev som velger norsk som første- eller andrespråk sammen med samisk, ikke får det samme timetallet i norskfaget som andre elever. En elev som velger vekk fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag **må ha** 108 timer ekstra opplæring i samisk og/eller norsk (fleksibel pott) i løpet av ungdomsskolen. Denne fleksible potten skal brukes til å styrke opplæringen i første- og/eller andrespråket. Fordelingen av denne potten gjøres i samarbeid mellom OSS, nærskolen, elev og foresatte.

3.2.2 Timetallet i samisk og norsk

Tabellen under viser antall timer elevene skal ha i samisk- og norskfaget:

Timetall i samisk og norsk for elever med samisk opplæring på 8.-10. trinn			
Valg av språk	Samisk som førstespråk og norsk som førstespråk	Samisk som førstespråk og norsk som andrespråk	Samisk som andrespråk og norsk som førstespråk
Timetall samisk	284 timer	284 timer	228 timer
Timetall norsk	Alt. 1: 398 timer Alt. 2: 284 timer, rammen til norsk i LK20-Samisk	228 timer	Alt. 1: 284 timer Alt. 2: Mulig å velge ordinært timetall, 398 timer

3.2.3 Underveis- og sluttvurdering

Eleven vurderes underveis i opplæringen, i tråd med læreplanene i LK20-S. Vurderingen er en naturlig og integrert del av selve opplæringen og har som mål å fremme læring, tilpasset opplæring og sikre faglig progresjon. Kartlegging av elevens progresjon i faget er viktig. Underveisvurderingen kan være både muntlig og skriftlig.

Sluttvurdering i faget på 10. trinn:

Standpunkt karakter etter 10. trinn				
Læreplan	Samisk 1	Samisk 2	Samisk 3	Samisk fordypning
Karakterform	Muntlig og skriftlig	Samlet karakter	Samlet karakter	Samlet karakter

Eksamen – 10. trinn				
Læreplan	Samisk 1	Samisk 2	Samisk 3	Samisk fordypning

Eksamensform	<u>Sentralt:</u> trekk skriftlig med forberedelsedel <u>Lokalt:</u> trekk muntlig med forberedelsedel	<u>Sentralt:</u> trekk skriftlig med forberedelsedel <u>Lokalt:</u> trekk muntlig med forberedelsedel	<u>Lokalt:</u> trekk muntlig med forberedelsedel	<u>Lokalt:</u> trekk muntlig med forberedelsedel
--------------	--	--	--	--

	Eksamen - privatister			
Læreplan	Samisk 1	Samisk 2	Samisk 3	Samisk fordypning
Eksamensform	Gjeldende ordninger for grunnskoleopplæringen for voksne			

3.2.4 Rutiner for å føre karakterer og fravær

Elever med stedlig undervisning på OSS

OSS fører karakterer og elevfravær for den enkelte elev i skoleadministrativt system.

Nærskolen har ansvar for å melde elevfravær til OSS. OSS kontakter nærskolen dersom eleven ikke møter til samiskundervisning og elevfravær ikke er meldt. Alt fravær fra samisk opplæring skal registreres. Fravær som er initiert fra nærskolen, eksempelvis skoleturer og større prøvedager, merkes med fravær grunnet annen avtalt opplæring. Dette fraværet blir skjult fra vitnemålet. Annet fravær føres med tellende årsak. Fravær som skyldes forsentkomming på grunn av forsinket skoleskiss med taxi (skoleskissordning) skal ikke føres på vitnemålet.

Elever med fjernundervisning på nærskolen

Nærskolen må ha dialog med fjernundervisningstilbyder om fraværsoppfølging og karakterer i samiskfaget. Det er nærskolen som fører karakterer og elevfravær i skoleadministrativt system.

3.2.5 Elever som velger samisk sent på ungdomstrinnet

Retten til samiskopplæring etter opplæringsloven § 3-2 gjelder gjennom hele opplæringsløpet i grunnskolen. En samisk elev har dermed rett til samiskopplæring uansett når kravet om slik opplæring fremmes. Samtidig følger det av regelverket for sluttvurdering i grunnskolen at sluttvurdering i samisk (standpunktkarakter/eksamen) skal skje på grunnlag av alle kompetansemålene i læreplanen (samisk 1, 2 eller 3). I henhold til opplæringsforskriften § 1-9 og fag- og timefordelingsrundskrivnet, kan elever i ungdomsskolen normalt ikke slutte i fremmedspråk/arbeidslivsfag/fordypning etter første halvår i 8. klasse. Elever som ønsker å starte med opplæring i samisk etter første halvår i 8. klasse, vil dermed ikke ha rett til å slutte i fremmedspråk/arbeidslivsfag/fordypning. Elever som starter med samiskopplæring så sent som i 9. eller 10. klasse, vil normalt ikke rekke å oppnå tilstrekkelig kompetanse til å kunne vurderes etter læreplanen i samisk 3.

På bakgrunn av dette anbefaler UDA følgende:

- Elever som starter med samiskopplæring i løpet av 9. eller 10. klasse, tar samiskfaget i tillegg til fremmedspråk/arbeidslivsfag/fordypning, og beholder norsk sidemål gjennom ungdomsskolen.
- Samiskopplæringen i ungdomsskolen føres ikke som fag på vitnemålet (hvis det ikke er grunnlag for å vurdere eleven etter læreplanen, vil eleven få IV og dermed dårligere karaktersnitt/inntakspoeng til videregående).
- Eleven starter med ordinær opplæring i samisk som del av elevens fag- og timefordeling når hen begynner i videregående skole. Eleven kan da følge læreplanen i samisk 4 (begynneropplæring). Opplæring etter læreplanen i samisk 4 vil gi eleven rett til fritak fra opplæring i sidemål og fremmedspråk i videregående opplæring, og eleven vil også ha rett til å følge fag- og timefordelingen for elever med samisk andrespråk.

3.2.6 Ansvarsfordeling

Nærskolen og OSS sørger sammen for at eleven får et godt opplæringstilbud gjennom avklarte ansvars- og samarbeidsområder, jf. Vedlegg 3: Ungdomstrinn – Ansvars- og samarbeidsområder nærskole og OSS og Vedlegg 5: Rutiner for skoleskyss samisk opplæring.

3.3 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

En elev i videregående opplæring viderefører som hovedregel samisk læreplan fra grunnskolen. I videregående opplæring introduseres en ny læreplan i samisk som andrespråk, samisk 4. I Udirs rundskriv om fag- og tildeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet står det følgende om faget:

3.3.1 Elever i vgo som starter med samisk opplæring for første gang

Elever som ikke har hatt opplæring i samisk i grunnskolen, kan velge opplæring i samisk i videregående. Disse elevene kan i tillegg til timetallet i samisk 4, bruke 140 timer valgfritt programfag til ekstra samisk opplæring. Dette gjelder bare elever som velger samisk som andrespråk - samisk 4. Samisk 4 er et tilbud for nybegynnere i samisk i videregående opplæring som ikke har hatt samisk i grunnskolen. For disse elevene føres kode SAS4000 og «Deltatt» i rubrikken for programfag under standpunktkarakter. Denne elevgruppen har derfor rett til å få både ordinær samisk opplæring etter læreplan i samisk 4 og i tillegg forsterket samisk opplæring som erstatning for programfag, dersom de selv ønsker dette. Organiseringen av opplæringen for elever som velger forsterket opplæring i samisk etter denne bestemmelsen, må vurderes ut ifra kapasitet.

Etter en skjønnsmessig pedagogisk vurdering fra samisklærere, kan elever som tidligere har hatt samisk 3, få opplæring etter læreplan i samisk 4. Dette kan være aktuelt for elever som begynte sent med samisk opplæring på ungdomsskolen eller har vansker med å følge læreplanmålene i samisk 3 i videregående opplæring. Elever som får mulighet til å gjøre et slikt omvalg får derimot ikke bruke programfag til forsterket samisk opplæring.

3.3.2 Fremmedspråk i tillegg til samisk

Elever med opplæring i samisk er fritatt fra opplæring i fremmedspråk. Elever som likevel velger fremmedspråk i videregående opplæring uten å ha hatt faget i grunnskolen, skal ha 225 timer fremmedspråk nivå 1. For å få timer til fremmedspråk brukes 140 timer fra valgfritt programfag, og de øvrige timene (85 timer) tas som tilleggstimer. Kravet til fordypning innenfor studiespesialiserende utdanningsprogram opprettholdes.

Elever som har hatt fremmedspråk i tillegg til samisk i ungdomsskolen og som velger å fortsette med både samisk og fremmedspråk i videregående opplæring, skal følge samme regler for fremmedspråknivå som øvrige elever.

3.3.3 Timer til samisk opplæring i Studieforbereende utdanningsprogram

På studieforbereende utdanningsprogram har elevene minimum 309 timer samisk over tre år. Antall timer fellesfag og det totale timetallet varierer ut fra valgt utdanningsprogram. I henhold til Udirs rundskriv om fag- og tildeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet fordeles timene slik:

Studiespesialiserende utdanningsprogram				
Programområde: realfag eller språk, samfunnsfag og økonomi				
Trinn:	Samisk 1, 2, 3	Samisk 4	Norsk	Programfag
	Timer:	Timer:	Timer:	Timer:
Vg1	103	103	103	
Vg2	103	103	103	420
Vg3	103	103	103	420

Ekstra		140 *		-140 timer for elever med samisk 4 som ønsker dette*
Totalt	309	309 + 140*	309	840 eller 700*

*Elever som ikke har hatt samiskopplæring før de begynner i videregående skole, kan bruke 140 timer valgfritt programfag til ekstra styrking i samisk i løpet av det videregående opplæringsløpet.

Andre studieforberedende utdanningsprogram				
Idrettsfag - Musikk, dans, drama - Medier- og kommunikasjon - Kunst, design og arkitektur				
Trinn:	Samisk 1, 2, 3	Samisk 4	Norsk	Programfag
	Timer:	Timer:	Timer:	Timer:
Vg1	103	103	103	280 (+ 56 for ID/MDD)
Vg2	103	103	103	420 (+ 56 for ID/MDD)
Vg3	103	103	103	560 (+ 56 for ID/MDD)
Ekstra		140 *		-140 for elever med samisk 4 som ønsker dette
Totalt	309	309 + 140*	309	1260 eller 1120* (+168 for ID/MDD)

*Elever som ikke har hatt samiskopplæring før de begynner i videregående skole, kan bruke 140 timer valgfritt programfag til ekstra styrking i samisk i løpet av det videregående opplæringsløpet.

Øvrige fellesfag (unntatt norsk og samisk) har samme timetall som for ordinært løp.

3.3.4 Yrkesfaglig utdanningsprogram

På yrkesfaglig utdanningsprogram har elevene ordinært 90 timer samisk før de eventuelt velger påbygg til studiekompetanse. Påbygg-året gjør at elevene til sammen får 309 timer samisk. I henhold til Udires rundskriv om fag- og timefordeling og tilbudsstruktur i Kunnskapsløftet fordeles timene slik:

Yrkesfaglige utdanningsprogram inkl. påbygg				
Trinn:	Samisk 1, 2, 3, 4	Norsk	YFF	Felles-/programfag PBY
Vg1	45	0	140	
Vg2	45	90	225	
Vg3 PBY	219	219		Som ordinært med unntak av valgfritt programfag: PF = 0*
Totalt	309	309	365	831

*Elever på PBY3 skal ikke ha 140 timer valgfritt programfag. De timene brukes til samisk.

For avvikende løp (kryssløp, særløp eller kombinert yrkes- og studiekompetanse), ta kontakt med UDA.

3.3.5 Ekstraordning for samisk i videregående opplæring i Osloskolen

For at elever med samisk opplæring ikke skal miste timer fra andre fag og få mulighet til å få like god måloppnåelse i øvrige fag som medelevene, gir UDA elevene mulighet til å få opplæring i samisk som tilleggstid til ordinært timetall. OSS og hovedskolene samarbeider for å lage gode timeplaner til elevene.

OSS har ansvar for at elevene får tilbud om det timetallet de skal ha i samisk, og elevenes hovedskole har ansvar for at elevene får det totale timetallet de skal ha i øvrige fag etter gjeldede fag- og timefordeling i de aktuelle utdanningsprogrammene. For elever som ikke velger fremmedspråk, samarbeider hovedskolene og OSS eller tilbyder av samisk fjernundervisning for å se om det er mulig å legge samisk opplæring og fremmedspråk parallelt.

Om mulig, og dersom elever fra ulike skoler ønsker det, planlegges timeplaner for samisk opplæring slik at elever på tvers av videregående skoler får opplæring i én gruppe hele eller deler av tiden når elevene går på samme trinn og bruker samme læreplan. Timeplanarbeidet er klart senest ved utgangen av første skoleuke og timetallet fordeles på 37 uker, med oppstart andre skoleuke. Elever som velger samisk opplæring *etter ordinær skolestart*, har også rett til å få samisk opplæring.

3.3.6 Underveis- og sluttvurdering

Elevene vurderes underveis i opplæringen, i tråd med læreplaner i LK20-S. Vurderingen er en naturlig og integrert del av selve opplæringen og har som mål å fremme læring, tilpasset opplæring og sikre faglig progresjon. Kartlegging av elevenes progresjon i faget er viktig. Underveisvurderingen kan være både muntlig og skriftlig. Halvårsvurderinger underveis i opplæringsløpet skal være med karakter.

Elever på yrkesfaglig utdanningsprogram sluttvurderes med karakter etter vg2 og elever på studieforberedende utdanningsprogram sluttvurderes med karakter etter vg3. I tillegg er det sluttvurdering med karakter etter vg3 påbygg. I læreplanene fremgår det hvordan elevene sluttvurderes:

	Standpunktkarakterer VGS		
Læreplan	Vg2 Yrkesfag	Vg3 Studieforberedende utdanningsprogram	Vg3 Påbygg til generell studiekompetanse
Samisk 1	En samlet karakter	En skriftlig + en muntlig	En skriftlig + en muntlig
Samisk 2	En samlet karakter	En skriftlig + en muntlig	En skriftlig + en muntlig
Samisk 3	En samlet karakter (nivå 4)	En samlet karakter (nivå 6)	En samlet karakter (nivå 6 etter vg3 pby)
Samisk 4	En samlet karakter	En samlet karakter	En samlet karakter

	Eksamensform VGS		
Læreplan	Vg2 Yrkesfag	Vg3 Studieforberedende utdanningsprogram	Vg3 Påbygg til generell studiekompetanse
Samisk 1	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen. Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen	Eleven skal opp til skriftlig eksamen (obligatorisk). Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen.	Eleven skal opp til skriftlig eksamen (obligatorisk). Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen.
Samisk 2	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen.	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen.	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen.

	Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen	Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen	Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen
Samisk 3	Eleven kan trekkes ut til muntlig eksamen	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen. Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen. Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen
Samisk 4	Eleven kan trekkes ut til muntlig eksamen	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen. Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen	Eleven kan trekkes til skriftlig eksamen. Eleven kan også trekkes til muntlig eksamen

	Eksamensform privatister		
Læreplan	Vg2 Yrkesfag	Vg3 Studieforberedende utdanningsprogram	Vg3 Påbygg til generell studiekompetanse
Samisk 1	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.
Samisk 2	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.
Samisk 3	Privatisten skal opp til muntlig eksamen. (Nivå 4)	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen. (Nivå 6)	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen. (nivå 6 etter vg3 pby))
Samisk 4	Privatisten skal opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.	Privatisten skal opp til skriftlig eksamen. Privatisten skal også opp til muntlig eksamen.

Læreplaner i samisk med ytterligere informasjon om vurdering og eksamen finnes [her](#).

3.3.7 Prosedyrer for å føre karakterer og fravær

OSS holder oversikt over elevenes karakterer og fravær.

Karakteroversikt sendes til hovedskolen ved slutten av hvert semester, og hovedskolen fører karakterene.

Elevfravær skal meldes fra OSS til hovedskolen ukentlig slik at hovedskolen skal kunne ivareta sitt ansvar for å registrere fraværet på eleven og følge opp eventuelle varsler angående fraværsgrense.

Hovedskolen har også ansvar for å følge opp eventuelle varsler om manglende vurderingsgrunnlag. OSS har ansvar for å melde ifra til hovedskolen i god tid dersom eleven står i fare for å ikke få vurdering i samisk pga. manglende vurderingsgrunnlag, slik at dette kan følges opp på en forsvarlig måte. OSS og hovedskolen gjør egen avtale om hvordan fravær skal meldes.

Alt fravær fra samisk opplæring skal registreres. Fravær som er initiert etter grundige vurderinger fra hovedskolen, eksempelvis heldagsprøver eller skoleturer, merkes med fravær grunnet annen avtalt opplæring. Dette fraværet blir skjult fra vitnemålet. Annet fravær føres med tellende fraværsårsak i samsvar med regelverk og retningslinjer for føring av fagfravær.

3.3.8 Prosedyrer for å føre karakterer og fravær for elever som mottar fjernundervisning

Hovedskolen har ansvar for nødvendig dialog med fjernundervisningstilbyder for å kunne følge opp elevens fravær og karakterer. Hovedskolen har ansvar for å føre karakterer og fravær i skoleadministrativt system.

Alt fravær fra samisk opplæring skal registreres. Fravær som er initiert etter grundige vurderinger fra hovedskolen, eksempelvis heldagsprøver eller skoleturer, merkes med fravær grunnet annen avtalt opplæring. Dette fraværet blir skjult fra vitnemålet. Annet fravær føres med tellende fraværsårsak i samsvar med regelverk og retningslinjer for føring av fagfravær.

3.3.9 Ansvarsfordeling

Hovedskolene og OSS sørger for at elevene får et godt opplæringstilbud gjennom avklarte ansvars- og samarbeidsområder, jf. vedlegg 4: Videregående opplæring – *Ansvars- og samarbeidsområder hovedskole og OSS.*

3.4 SAMISK SPRÅKOPPLÆRING FOR VOKSNE DELTAKERE

Samiske deltakere i den forberedende og videregående opplæringen for voksne (FOV og VOV), har rett til opplæring i samisk. Dette står i opplæringsloven § 19-4. For voksne deltakere i FOV og VOV gjelder regelverket for samiskopplæring i ungdomsskolen og i videregående opplæring for elever så langt dette passer.

Opplæringen og timetallet i FOV og VOV skal tilpasses den voksne deltakerens realkompetanse. Dette gjelder også opplæring i samisk for samiske deltakere. Det stilles derfor ikke krav om et bestemt minimumstimetall i samisk for voksne deltakere.

Voksne deltakere som følger opplæring i samisk som første- eller andrespråk, har samme rettigheter som elever i ungdomsskolen og videregående skole når det gjelder fritak fra opplæring i norsk sidemål og fremmedspråk.

4.0 Gjestelever

Oppsummering:

- UDE kan tilby samisk opplæring til elever utenfor Osloskolen dersom OSS har ledig kapasitet.

UDE kan ved ledig kapasitet på OSS tilby samisk opplæring for elever uten tilhørighet i Osloskolen. Forutsetningen er at kommunene/fylkeskommunene og/eller privatskolene som kjøper samisk opplæring fra Oslo kommune:

- godtar at gjesteelevne får opplæring i allerede eksisterende grupper og til fastsatte tider
- står for utgifter til transport

- står for kostnadene til innkjøp av bøker/materiell
- dekker ekstrakostnader for deltakelse i opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller, dersom de ønsker dette mer-tilbudet.

Hvis andre kommuner/fylkeskommuner/private skoler har gjesteelever, formidler OSS informasjon om underveisvurdering, karakterer og fravær. Skolene opplyser OSS om aktuelle frister og fører karakterer og fravær i sine skoleadministrative systemer. Før øvrig gjelder forpliktelsene som framkommer i inngåtte kontrakter.

5.0 Skoleskyss til og fra samisk opplæring

Oppsummering:

- 1 Elever i grunnskolen har rett til gratis skyss dersom avstanden mellom nærskolen og OSS er over 1 km. Nærskolen har ansvar for å organisere skyss og fatte enkeltvedtak.
- 2 Elever i videregående opplæring er selv ansvarlig for å organisere skyss til og fra samisk opplæring, med mindre særlige grunner foreligger.

Skyss til og fra samisk opplæring kan organiseres på tre måter: kollektivreise, oppsamlingstransport og direktetransport. Ved kollektivreise får eleven utdelt månedskort fra Ruter og reiser til skolen selv. Oppsamlingstransport er skoleskyss mellom bosted og opplæring og er regulert i ordinær skyssavtale «kontrakt for elevtransport i Osloskolen». Se [rundskriv 4-2024 Skoleskyss for elever i grunnskolen](#). Reise med oppsamlingstransport kan ta opptil 60 minutter. Reisen organiseres av [OsloTaxi Buss \(OTB\)](#) og er et alternativ til kollektivtransport og fungerer som en tilrettelagt kollektivreise. OTB skal følge kravspesifikasjonen som ligger til grunn for kontrakten (se vedlegg 9 *Kravspesifikasjonen OTB*). Direktetransport er skoleskyss mellom skolene. Denne skyssordningen er ikke en del av ordinær skyssavtale, men utføres som vanlig taxikjøring innenfor det ordinære lov- og regelverket. Reise med direktetransport skal normalt ikke vare mer enn 30 minutter. Både oppsamlingstransport og direktetransport bestilles av nærskolen.

Nærskolen/hovedskolen og OSS har ansvar for å etablere rutiner for mottak og avlevering av elevene i forbindelse med opplæringen på OSS. Skolene skal samarbeide om å sikre at elever med samisk opplæring får trygg skoleskyss til og fra samisk opplæring. For å sikre trygg skoleskyss er det viktig at skolene og foresatte følger rutinen beskrevet i [Vedlegg 5 Rutiner for skoleskyss samisk opplæring](#). Se også vedlegg 6 *Taxirutine for Oslo samiske skole*, som bør benyttes av skolen for å konkretisere hvem på skolen som til enhver tid er ansvarlig for de ulike oppgavene tilknyttet skoleskyss med taxi.

Oppfølging av rutinene er en del av skolens ansvar for å oppfylle elevens rett til opplæring i samisk etter opplæringsloven § 3-2. Skolen skal fatte eget enkeltvedtak om skoleskyss.

5.1 Grunnskole

- Elever i grunnskolen som får opplæring i samisk, har rett til gratis skyss når avstanden mellom nærskolen og skolen der opplæringen i samisk foregår, er mer enn 1 kilometer.
- For skyss til og fra samisk opplæring finnes fire ulike alternativer:
 - Reise med ruterkort (eleven får månedsbillett)
 - Oppsamlingstransport: skyss mellom bosted og opplæring med taxi.
 - Direktetransport: skyss mellom opplæring og opplæring (gjelder også AKS).
 - Direktetransport om morgen og ettermiddag: Ved morgenøkt på OSS, møter eleven opp på nærskolen for skyss til samiskopplæring. Ved ettermiddagsøkt blir eleven avlevert ved nærskolen og må reise hjem derfra på egen hånd.

- Nærskolen må sammen med foresatte og elev vurdere hvilken type skyssordning som ivaretar elevens behov. Foresattes syn på om det er trygt for eleven å kjøre kollektivtransport eller ikke, skal vektlegges når type skyss avgjøres.

5.2 Videregående skoler

- Praksis for skyss i videregående opplæring følges. Oslo kommune har dispensasjon fra plikten til å sørge for gratis skyss for elever på videregående nivå.
- Tilfeller der skoleskyss kan dekkes:
 - Når elever har funksjonshemming eller midlertidig skade eller sykdom som gjør at de trenger skyss, jf. opplæringsloven § 9-1
 - Dersom eleven ikke rekker undervisningen til eller tilbake fra OSS, ved bruk av kollektivtransport, kan drosje benyttes.

6.0 Samarbeid

Oppsummering:

- **Samarbeid OSS og nærskole/hovedskole:** Skolene samarbeider om samisk opplæring gjennom årlig informasjonsmøte og avtaler om elevenes opplæring.
- **Samarbeid nærskole og foresatte:** Nærskolen har ansvarlige kontaktpersoner med hovedansvar for kommunikasjon og samarbeid med foresatte og OSS.
- **Samarbeid OSS og elever/foresatte:** Elever og foresatte har rett til medvirkning i samiskopplæringen. Det velges to foreldrekontakter for samisk opplæring og tilbys deltakelse i FAU på Nedre Bekkelaget skole. Foreldrekontakter er en del av Samiskopplæringsgruppa og en arena for å ivareta samers rett til å bli konsultert i viktige utdanningsaker.

For samisk opplæring er samarbeid med foresatte aktuelt for både nærskolen/hovedskolen og OSS.

6.1 Samarbeid mellom nærskoler/hovedskoler og OSS

OSS inviterer alle nærskoler/hovedskoler til et årlig møte om samisk opplæring for å gi nærskolene informasjon om opplæringen, gjeldende regelverk og sette rammer for samarbeid rundt elevene. Samarbeid om og reglementet rundt enkeltvedtak bør være en årlig tematikk. Øvrige rutiner for samarbeid leses i vedlegg 2 for barnetrinnet, vedlegg 3 for ungdomsskolen og vedlegg 4 for videregående opplæring. Representanter fra UDA deltar også på møtet.

6.2 Nærskolenes samarbeid med foresatte om elevens helhetlige opplæring

Samiske elever har på bakgrunn av å være urfolk, særlig sterke rettigheter til å få ivareta og videreutvikle sitt språk og sin kultur. Nærskolen har et særlig ansvar for å tilrettelegge for at elevens merrettighet til samisk opplæring ivaretas på en helhetlig måte. Det skal være et grunnleggende hensyn at samisk opplæringen er av merverdi for elevens helhetlige opplæring.

Nærskolen bør ha ansvarlige kontaktpersoner for samisk opplæring som har hovedansvaret for kommunikasjon og samarbeid med foresatte og OSS. Avtaler om hvordan nærskolen organiserer elevens opplæring utarbeides i dialog med elev og foresatte etter gjeldende regler, dersom samiskopplæringen foregår på OSS og krever at elevene har opplæring utenfor nærskolen. Nærskolen benytter malen *organisering av opplæring* og inviterer elev og foresatte på et årlig møte for å gjennomgå organiseringen. Se ytterligere beskrivelse om bruk av malen under *kapittel 2.3 Forvaltning – enkeltvedtak*.

For elever som mottar fjernundervisning skal det i samarbeid med OSS sikres godt samarbeid med foresatte/elev. Omfang av opphold i samiskspråklige miljø drøftes med elev og foresatte. I forbindelse med utviklingssamtaler oppfordres kontaktlærer på nærskolen til å ta kontakt med OSS/fjernundervisningstilbyder dersom det er aktuelt å ta opp elevens faglige og sosiale utvikling i samiskfaget.

6.3 Samarbeid OSS og hjem

OSS bidrar med å styrke hjem-skole samarbeidet ved å tilby elever og foresatte oppfølging gjennom fastsatte, årlige rutiner:

- oppstartsamtale med samisklærer med nye elever/foresatte
- besøksdag for skolestartere i mai/juni
- ukeplaner/periodeplaner
- foreldremøte minst en gang i året, hvert halvår dersom dette er ønsket fra foresatte
- utviklingssamtale for elever/foresatte en gang i halvåret

I tillegg tar OSS kontakt med hjem og evt. nærskole/hovedskole ved behov.

6.4 Medvirkning og medbestemmelse

Elever og foresatte har rett til å medvirke i den ordinære samiskopplæringen. Som en del av samarbeidet med hjemmet velges to foreldrekontakter for samisk opplæring. Disse får *tilbud om* å delta på FAU-møter på Nedre Bekkelaget skole og sitter som representanter i Samiskopplæringsgruppa. Samiske foresatte *tilbys* også en plass i driftsstyret på Nedre Bekkelaget skole. Dette avklares årlig med valgte foreldrekontakter.

Samer som gruppe har rett til å bli konsultert og ha medbestemmelse i viktige samiske utdanningsaker. Dette er ikke en individuell, men en kollektiv rett som ivaretas gjennom samarbeid med foreldrerepresentanter i Samiskopplæringsgruppa. UDA inviterer til møte i Samiskopplæringsgruppa to ganger i året, og ytterligere ved behov. Samiskopplæringsgruppa består av representanter fra UDA og OSS, samt aktuelle representanter fra foreldregruppa på OSS, Cizáš - Oslo sámá mánáidgárdi/Osloven saemien maanagaertie/Oslo sáme mánájárdde/Oslo samiske barnehage og Norges samiske foreldrenettverk.

7.0 Internkontroll

Forsvarlig system for samisk opplæring sikres gjennom årlige fastsatte rutiner på OSS og i UDA. Innhold og årshjul for rutinene er gjengitt i vedlegg 1 "Internkontroll".

7.1 Pedagogisk kvalitetssikring

Samisk opplæring står i en særstilling ved at elevene etter LK20 har fått befestet rett til å få bruke samisk i opplæringen utenfor det ordinære timetallet i samisk. OSS skal derfor tilby to opplæringsløp:

7.1.1 Ordinær samisk språkopplæring

Opplæringen i samisk planlegges etter, og er i samsvar med, gjeldende læreplaner for samisk som første- og andrespråk. For elever som har valgt vekk fremmedspråk/språklig fordypning/arbeidslivsfag og får tilbud om forsterket opplæring i samisk, skal timetallet i samisk språkfag være høyere enn fagets minstetimetall.

OSS lager årsplaner til alle elevgrupper de gir opplæring til. Planene skal være på både samisk og norsk.

7.1.2 Opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller

Samiskelever skal få tilbud om et pedagogisk mer-tilbud, ut over det ordinære timetallet i samisk, jf. kap. 2.4 *Sterkere språkopplæringsmodeller*, Udirs eksempler for slik opplæring og Sámos-rapporten fra Sametinget. UDA bestemmer omfanget av denne opplæringen og OSS har ansvar for å tilby dette.

7.2 Samarbeid og internkontroll

UDA og OSS har jevnlig samarbeidsmøter.

UDA kan i tillegg gjennomføre internkontroll og tilby OSS og nærskolene veiledning og kompetanseheving. For samisk opplæring kan dette være aktuelt for:

- læreplaner og årsplaner i samisk
- fag- og timefordeling, herunder:
 - oversikt som viser om en elev får korrekt timetall i samisk
 - timetall som viser at elevene får opplæring i øvrige fag i samsvar med føringer fra Udir og UDA
 - rutiner for underveis- og sluttvurdering
 - rutiner for føring av fravær
 - rutiner for å følge opp fjernundervisning
 - rutiner for vikarplanlegging
 - rutiner for opplæring etter sterkere språkopplæringsmodeller

UDA gjennomgår og oppdaterer rutinene for samisk opplæring hvert år.

7.2.1 Tilskudd til samisk opplæring

UDA får tildelt midler fra staten gjennom registrering av samisk opplæring i GSI og Udirs ordning for tilskudd til samisk i videregående opplæring. OSS har ansvar for å gi UDA nødvendig informasjon slik at UDA kan kvalitetssikre at alle nærskoler/hovedskoler og OSS registrerer korrekte tall for samiskelever og samisk opplæring i GSI. UDA kaller OSS inn til et samarbeidsmøte for å søke om midler til samisk i videregående opplæring. OSS har relevante elevdata klar til møtet.

7.3 Rutiner for bestilling av fjernundervisning

OSS har ansvaret for å få tilbud fra aktuelle tilbydere og skrive fjernundervisningskontrakter dersom de selv ikke har samisklærere med relevant faglig og pedagogisk kompetanse. Ved valg av fjernundervisningstilbyder er OSS i dialog med foresatte om valg av tilbudssted.

Ved inngåelse av kontrakt skal elevenes totale årstimetall i samisk sikres, slik at elevene ikke mister timer grunnet ulike skoleruter. Kontraktinngåelse bør skje i god tid før skolestart når dette er mulig.

Når alle punkter i fjernundervisningsavtalene er gjennomgått og kvalitetssikret av OSS, oversendes kontraktene til signering i UDA.

7.3.1 Betaling av kostnader til fjernundervisning og opphold i samiskspråklige miljø

Faktura for fjernundervisning sendes direkte til fakturasentralen. OSS sørger for at nødvendig informasjon om adresse og ressursnummer står i kontraktene.

En elev som mottar fjernundervisning, kan få deler av sin opplæring i et samiskspråklig miljø. Nærskolen/hovedskolen har ansvar for å bestille og betale kostandene til opphold i samiskspråklig miljø dersom ikke annet er avtalt med tilbydere. Nærskolens/hovedskolens utgifter refunderes når skolen sender interfaktura til UDA.

Dersom en elev har behov for ledsager, skal skolen også betale for ledsageren. Skolen og foresatte må gå i dialog for å avgjøre om ledsager er nødvendig. Behovet avhenger av elevens modenhet og evne til å håndtere reisen selv, samt lengde og kompleksiteten på reisen. En viktig forutsetning er at eleven skal oppleve reisen som trygg. Foresatte og elevens syn på saken skal ilegges stor vekt. For elever på ungdomstrinnet og videregående, vil det vanligvis ikke være behov for ledsager på reisen.

Se vedlegg 7 *Bestilling av reise til samiskspråklig miljø* for beskrivelse av prosedyrer.

Vedlegg

Vedlegg 1: *Internkontroll*

Vedlegg 2: *Barnetrinn - Ansvars- og samarbeidsområder nærscole og OSS*

Vedlegg 3: *Ungdomstrinn - Ansvars- og samarbeidsområder nærscole og OSS*

Vedlegg 4: *Videregående opplæring - Ansvars- og samarbeidsområder hovedskole og OSS*

Vedlegg 5: *Rutiner for skoleskyss samisk opplæring*

Vedlegg 6: *Eksempel på god praksis – Lokal rutine for skoleskyss*

Vedlegg 7: *Rapportering i GSI samisk opplæring*

Vedlegg 8: *Bestilling av reise til samiskspråklig miljø*

Vedlegg 9: *Kravspesifikasjon OTB*